Pamoka „Pažinti pasaulį pojūčiais“
Pamoką veda TV laidos „Prasmingi susitikimai“ vedėja, pedagogė Lina Žaltauskaitė

Pamokos planas

Tema: Pasaulio pažinimas per pojūčius, empatijos ir tolerancijos ugdymas.

Tikslinė grupė: 4–6 klasių mokiniai.

Trukmė: 1.5 val.

Tikslas:

- Ugdyti mokinių pažinimo, socialines ir emocines kompetencijas, lavinant gebėjimą pažinti aplinką pasitelkiant skirtingus pojūčius, skatinant empatiją, bendradarbiavimą ir pagarbą žmonių įvairovei.

Uždaviniai:

- Tyrinėdami meno kūrinius ir gamtos objektus, mokiniai atpažins bei apibūdins skirtingas tekstūras, garsus ir kvapus.
- Atlikdami individualias, porines ir komandines užduotis, mokiniai lavins pastabumą, kūrybiškumą ir gebėjimą bendradarbiauti.
- Išbandydami saugias pasaulio pažinimo užduotis be regėjimo, mokiniai aptars alternatyvius aplinkos pažinimo būdus.
- Dirbdami porose, mokiniai mokysis aiškiai perteikti informaciją, išklausyti partnerį, paprašyti pagalbos ir ja pasinaudoti.
- Reflektuodami savo patirtį, mokiniai įvardys, kaip galėtų parodyti daugiau supratimo, pagarbos ir dėmesingumo skirtingų poreikių žmonėms.

Užduoties aprašymas:

Mokiniai kviečiami į patyriminę kelionę, kurioje pasaulį tyrinės ne vien akimis, bet ir lytėjimu, klausa bei uosle. Programos metu jie susipažins su taktiliniais meno kūriniais, tyrinės gamtos objektus, klausysis skirtingų garsų, atpažins kvapus ir atliks kūrybines bendradarbiavimo užduotis.

Veiklos organizuojamos individualiai, porose ir komandose. Mokiniai turės galimybę trumpam išbandyti saugias užduotis užsidėję specialius regėjimą uždengiančius akinius, kad atkreiptų dėmesį į kitus aplinkos pažinimo būdus. Ši patirtis naudojama ne kaip tikslus regėjimo negalią turinčių žmonių kasdienybės atkūrimas, bet kaip paskata kalbėtis apie prieinamumą, savarankiškumą ir pagarbą skirtingiems žmonėms.

Pamokos eiga

1. Įžanga „Kaip pažįstame pasaulį?“ (10 min.)

Pristatoma pamokos tema ir pakviečiama mokinius diskutuoti apie pojūčius bei jų reikšmę kasdieniame gyvenime, apie skirtingas galimybes, skirtingą suvokimą ir toleranciją.

Klausimai diskusijai:

- Informacijos priėmimo kanalai ir suvokimas?
- Ką galime sužinoti iš garso, lytėjimo, kvapo?
- Kaip galime padėti žmogui, kuriam sunkiau orientuotis aplinkoje?

Pristatoma pagrindinė pamokos idėja – pasaulį žmonės gali pažinti skirtingais būdais ir turime suprasti bei gerbti kiekvieno skirtingas galimybes ir suvokimą.

2. Užduotis „Kvapų laboratorija“ (15 min.)
Mokiniai tyrinėja saugiose talpose pateiktą natūralių kvapą. Apibūdina jį ir dalijasi asociacijomis bei prisiminimais.
Aptariama, kodėl skirtingi žmonės tuos pačius kvapus gali vertinti nevienodai ir kodėl svarbu gerbti kitų jautrumą.
Priemonės: kvapų buteliukas.
Tikslas: lavinti uoslę, emocijų atpažinimą ir pagarbą individualiems skirtumams.
Pastaba: prieš veiklą įvertinamos alergijos ir jautrumas kvapams; dalyvavimas uostant yra savanoriškas.

3. Individuali užduotis „Slaptas daiktas“ (25 min.)
Kiekvienas mokinys gauna taktilinį objektą. Nežiūrėdamas, mokinys tyrinėja paviršių ir bando nustatyti, kas tai galėtų būti. Užduotis atliekama nekalbant.
Po tyrinėjimo, mokiniai nupiešia tyrinėtą objektą. Po to vyksta visų darbų mini paroda – aptarimas.
Priemonės: taktiliniai objektai, simuliaciniai akiniai, popierius ir spalvoti pieštukai.
Tikslas: lavinti lytėjimą, pastabumą, vaizduotę ir gebėjimą tiksliai apibūdinti pojūčius.

4. Komandinė užduotis „Garsų detektyvai“ (25 min.)
Mokiniai suskirstomi į 4–5 komandas. Išklauso garso įrašo, simuliaciniais garsais pristatančio konkretų objektą. Mokiniai bando atpažinti garso šaltinius, apibūdinti jų savybes ir kuria trumpą istoriją.
Kiekviena komanda nupiešia bendrą garso objektą ir pristato savo istoriją bei paaiškina, kaip garsai padėjo įsivaizduoti aplinką.
Priemonės: garso įrašai, popieriaus lapai, spalvoti pieštukai ar flomasteriai.
Tikslas: lavinti klausą, dėmesio koncentraciją, vaizduotę ir komandinį darbą.

5. Apibendrinimas ir refleksija „Ką supratau kitaip?“ (15 min.)
Pamokos pabaigoje mokiniai dalijasi įspūdžiais ir aptaria savo patirtį.
Refleksijos klausimai:

- Ką naujo atradau naudodamas kitus pojūčius?
- Kuri užduotis privertė labiausiai susimąstyti?
- Kaip galiu padėti kitam žmogui nepažeisdamas jo savarankiškumo?
- Ką galėčiau pakeisti savo aplinkoje, kad ji būtų prieinamesnė visiems?

Apibendrinimas – empatija prasideda nuo noro išklausyti, suprasti ir gerbti kito žmogaus poreikius.

Pamokos apibendrinimas

Tikėtini rezultatai:

Po pamokos mokiniai gebės atpažinti ir apibūdinti įvairiais pojūčiais gaunamą informaciją, atlikti paprastas tyrinėjimo užduotis, sėkmingai bendradarbiauti porose ir grupėse, aiškiai perteikti savo pastebėjimus bei įvardyti būdus, kaip rodyti pagarbą, supratingumą ir pagalbą skirtingų galimybių žmonėms.

Metodai:

Patyriminis mokymasis, diskusija, individualus tyrinėjimas, darbas porose ir grupėse, kūrybinės užduotys, refleksija ir patirties aptarimas.